

Vzdělání věří státu a nechali se očkovat. Institut zkoumal, kdo poslouchá Foltýnova slova

parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Vzdelani-veri-statu-a-nechali-se-ockovat-Institut-zkoumal-kdo-posloucha-Foltynova-slova-758286

Jakub Vosáhlo

12.07.2024 4:44 | Zprávy

„Jsme Češi, důvěřujeme českým institucím,“ prohlásil plukovník Foltýn. Jenže podle statistik Češi státu moc nevěří. Rozhodně méně než jiné národy. Jsou tu ovšem rozdíly. Institut SYRI zjišťoval, jak tato důvěra souvisí například s ochotou se nechat očkovat. Ukázalo se, že silně. A že ochotu nechat se očkovat další dávkou projevili zejména vzdělání a movití.

[Sdílej](#)

Foto: Hans Štembera

Popisek: **Ministr zdravotnictví Adam Vojtěch otevřel v pražském obchodním domě Kotva další očkovací centrum umožňující očkování bez registrace**

reklama

„Jsme Češi, důvěřujeme českým institucím.“ S touto logikou nedávno vystoupil v médiích plukovník Otakar Foltýn, zmocněnec vlády pro strategickou komunikaci.

Důvěra v instituce je v poslední době šířeji propagovaným tématem, stále častěji se hovoří o tom, že je třeba, aby lidé důvěřovali státu a jeho složkám.

Nedůvěra ve státní instituce je podle něj tím, o co usiluje Rusko. A Rusko vede válku, proto bychom měli institucím věřit. „Pakliže nevěříte vlastnímu státu, usnadňujete kremelským šmejdům, aby na váš stát útočili,“ řekl natvrdo v červnu v pořadu Řetězák na serveru Novinky.cz.

Psali jsme:

Pochybujete o ruském útoku na depo? Jsme Češi, věříme českým institucím, poučil Foltýn

Do toho je česká veřejnost z různých stran přesvědčována, že je vadná, protože svým autoritám nevěří. „Češi byli vždy instruováni k tomu, neuznávat authority, a to je špatně,“ tvrdil nedávno v rozhovoru režisér Jiří Mádl.

„Použiju slova, která nejsou moje, ale přijdou mi úplně přesná: že tahle společnost není rozdělená, ale rozdělovaná. Musíme potírat trolly, kteří se vetřou do bezbranné skupiny, šíří hromadné e-maily, straší seniory. Vedou systematický boj. V jejich zájmu je, aby byla Evropa rozdělená. Je to podle mě jednoduché jako facka,“ **dodal protagonista někdejšího předvolebního videa „Přemluv bábu“.**

Před nedůvěrou Čechů vůči svým institucím **varovala i OECD**, které vyšlo z průzkumů, že Češi věří institucím ze všech zemí této organizace nejméně.

Například vládě věřilo v roce 2023 pouze 19 procent lidí. Průměr OECD byl 39 procent. Ještě méně tu pak lidé věří politickým stranám.

A organizace se pozastavovala i nad nízkou důvěrou Čechů vůči ostatním lidem. U nás jim věří 47 procent, průměr je 63.

Bývalý ministr Lubomír Zaorálek k tomu ale poznamenává: „Lidé dnes potřebují jistotu, kterou jim má systém dávat. Je vhodné, aby v tento systém měli důvěru, ale tato důvěra nemůže být nařízena. Když mnoho pracujících žije v neuspokojivých podmínkách a zároveň je přesvědčováno ‚elitami‘, že toto je nejlepší možné uspořádání, pravděpodobně si tím systém jejich důvěru nezíská.“

Podle něj jsou instituce pro život důležité, ale také je určitě zdravé být vůči režimu ostražitý a klást mu podvrtné otázky.

„Důvěru instituce musejí získat,“ poznamenává k tomu pro ParlamentníListy.cz ústavní právník docent Zdeněk Koudelka. A vládě Petra Fialy lidé zkrátka nevěří, protože jim už několikrát lhala.

„Premiér lhal, že jsme ve válce, porušil naši ústavu, když jeho vláda iniciovala vypnutí vládě nepohodlných webů,“ připomíná. Občané podle docenta Koudelky nemají záruky, že „instituce“ nebudou stejně lhát i při dalších příležitostech.

Pokud jde o Otakara Foltýna, o něm hovoří jako o „vládním propagandistovi“, který sám působí nedůvěryhodně.

Běžnému posluchači nemusí dojít, co všechno je v pojmu „důvěra institucím“ zahrnuto. Ony „instituce“ totiž nikde nejsou taxativně vypsané. Můžeme tak být svědky pokusů zahrnout pod „důvěru institucím“ i věci, které se dotýkají běžného každodenního života každého z nás. Třeba i našeho zdraví.

Bádal o tom institut SYRI neboli Národní institut pro výzkum socioekonomických dopadů nemocí a systémových rizik, což je projekt, ve kterém se spojují vědci společenských věd z Univerzity Karlovy, Masarykovy univerzity a Akademie věd ČR. Jeho vznik souvisí s Národním plánem obnovy, se kterým po covidu přišla ještě Babišova vláda. Jeho součástí mělo být i „zajištění excelentního výzkumu“. V oblasti sociálních věd se měl rozvinout výzkum studující socioekonomické dopady systémových zdravotních rizik.

Už po nástupu Fialovy vlády ve veřejné soutěži vyhrál právě společný projekt těchto tří institucí, který si pod heslem Pomáháme zlepšovat fungování společnosti klade ambice přispívat k vytváření „společenských obranných mechanismů“ a rovněž „efektivní reakce ze strany veřejných politik“. Tedy aktivně ovlivňovat společenské procesy.

Nevzdělání, chudí a neočkovaní

Nedávno institut SYRI vydal studii, která spojovala ochotu nechat se očkovat s celkovou důvěrou ve stát a instituce. Stát podle nich má usilovat o to, aby se lidé očkovat nechali, a souvisí to s důvěrou v celý systém.

„Schopnost státu čelit pandemiím typu covid-19 úzce souvisí s důvěrou lidí v systém a potřebou očkování jako takového,“ píše se ve studii, kterou institut analyzující systémová rizika vydal v červnu.

Proto zkoumali souvislost mezi ochotou k očkování a důvěrou v „systém“ obecně.

Institut pracoval s daty od 1 677 respondentů. Z nich 42,7 procenta bylo naočkováno třemi vakcínami. Z této části bylo 30,4 procenta ochotno se případně přeočkovat další posilující dávkou.

„Z dat vyplývá, že významným faktorem souvisejícím s rozhodnutím přeočkovat se je důvěra, a to zejména důvěra v experty, média a také ústavní instituce – tedy aktéry, kteří přijímají celospolečensky závazná opatření,“ tvrdí Jakub Hlávka z Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity, který se za SYRI na výzkumu podílela.

Ochota k očkování podle něj „jasně korelovala“ s dosaženým vzděláním. „Mezi muži mělo zájem o další posilující dávku 42 % vysokoškoláků. S nižším vzděláním však ochota k posilovací vakcinaci klesá,“ dokazuje ekonom.

Mužů s maturitou bylo ochotno se přeočkovat 34,1 procenta, u nižšího vzdělání to bylo ještě méně, 28,7 procenta.

U žen byla čísla ještě horší, tam bylo i mezi vysokoškolačkami ochotno podstoupit další očkování méně než 30 procent.

Psali jsme:

„Už neočkujte.“ Zoufalství a mlčení po propadu

porodnosti. Už nelze přehlížet

372 tisíc Kč. Nejen Moravec, i jiní čerpají. Nevědí,

jak prožíváte Ukrajinu

„Vzorní občané“. Státní ústav roztřídil Čechy,

dopadlo to všelijak

Petr Kaniok: České předsednictví je zatím

úspěšné, další měsíce ale budou ještě náročné

Kromě toho ekonom Hlávka s kolegy zjistil, že ochota nechat se očkovat roste i s čistým příjmem domácnosti.

„Nejvyšší ochotu k přeočkování mají lidé s čistým měsíčním příjmem přesahujícím 50 tisíc Kč. S klesajícími příjmy klesá i ochota k přeočkování,“ **stojí ve studii.**

V průzkumu rovněž bylo zjištěno, že vše přímo souvisí i s důvěrou ve stát a jeho instituce.

Výzkumníci referují, že u lidí, kteří nejsou ochotni se přeočkovat, se ukazuje, že důvěřují své rodině a komunitě, ale méně už důvěřují neziskovým organizacím, médiím a státním organizacím.

Výzkumníci dokonce zkoumali důvěru v „instituce právního státu“, tedy policii, armádu a soudy. S tím, zda by případný tlak ze strany těchto institucí mohl dotyčné přimět k očkování. V tomto směru však nebyli uspokojeni.

„Výsledky naznačují, že i vyšší důvěra k institucím, které může stát použít k vynucování pravidel, nemusí vést k vyšší ochotě k přeočkování. Ta je mnohem silněji spojená s důvěrou v ty, kteří o opatřeních rozhodují,“ píše čtveřice výzkumníků z Masarykovy univerzity.

Stát tak podle ekonomů musí systematicky prohlubovat důvěru, aby lidé byli ochotni věřit, že se mají naočkovat.

Fotogalerie: - Očkování musí zůstat dobrovolné

„Je potřeba komunikační a další kapacity rozvíjet už nyní a systematicky prohlubovat dlouhodobou důvěru české populace ve veřejné instituce – to se projeví jak pozitivně na ochraně veřejného zdraví, tak v dalších oblastech veřejného života v naší zemi,“ stojí v závěrečném doporučení výzkumníků.

SYRI přitom v jednom ze svých dřívějších výstupů, vydaném letos v únoru, naopak tvrdil, že „**vyšší vzdělání u rodičů je faktorem, který může váhavost k očkování posilovat**“.

Výzkumnice Jaroslava Hasmanová Marhánková z Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy tvrdila, že váhavost k očkování je motivována různými postoji, které by se stát měl snažit pochopit, pokud nechce, aby lidé začali očkování ještě více odmítat.

Vzdělání rodičů v některých oborech podle ní může vést k „různorodému vztahu k biomedicínskému vědění“.

Aktuálním bádáním nad souvislostí očkování s důvěrou ve stát byla velmi překvapena i Společnost mikrobiologů, imunologů a statistiků SMIS.

Její experti se podivují nad daty, z nichž tato překvapivá zobecňující agregace vzešla. „Jestli dobře rozumím zadání studie, znamená to, že tedy 85 % tázaných čtvrtou dávku vakcíny nechtělo, a tedy nedůvěřovalo vládě,“ poznamenává autor příspěvku na Facebooku SMIS.

Pokud nějakou odpověď uvede 85 procent, je podle SMIS velmi podezřelé, pokud se tvrdí, že k tomu takové procento lidí mělo stejný důvod.

A připomínají, že zdravotníci kolem covidu udělali mnoho věcí, které důvěru zpochybňují. Jako příklad uvádějí dodnes přetrvávající neochotu akceptovat očkování jako možný spouštěcí faktor zdravotních problémů, ačkoliv se data v tomto směru množí.

Pokud ale pacient některé z těchto obtíží pociťuje, má podle SMIS velmi složitou pozici.

„Postižení pak chodí od čerta k ďáblu, pomoci se nedočkají, léčba je při pestrosti jejich problémů obtížná. Nedivím se, že lidé ztratili důvěru ve zdravotníky. A zklamaly je i úřady, které měly poskytovat podporu postiženým,“ dodává.

Z matematického hlediska se pak ironicky ptají, zda 85procentní odpor proti očkování tedy podle „korelací“ SYRI znamená, že 85 procent lidí nedůvěřuje této vládě. To je totiž ještě vyšší číslo, než obvykle vychází v průzkumech důvěry.

Právnick: Začněte od omluvy lidem

Europoslanec Ondřej Dostál, který se proslavil za pandemii svou nekompromisní obhajobou občanských práv, souhlasí, že důvěra je to nejcennější, co stát v krizích má. „Ale instituce státu si ji nemohou koupit ani vynutit. Lze ji získat dobrou prací a chybami promarnit,“ říká.

A nucení k očkování kampaněmi v době covidu podle něj nebylo dobrou prací, ale naopak chybou. Připomíná, že k tomu byli nuceni i mladí lidé nebo ti, kteří už nákazu prodělali, a při důvodném odmítnutí právě státní instituce vyhrožovaly všemožnou šikanou.

„Právě tím byla poškozena důvěra v očkování, i v ta fungující a potřebná, třeba proti tuberkulóze nebo černému kašli,“ dodává.

„Já věřím tradičnímu očkování. Ale určitě jsem nevěřil lži bývalého ministra zdravotnictví, že očkování zajistí, že se očkovaný nenakazí,“ dodává docent Zdeněk Koudelka.

Pokud chce vláda nebo další státní instituce budovat důvěru, měly by podle Ondřeje Dostála začít od omluvy občanům, kteří to všechno museli absolvovat.

„A pokud by vysvětlila, že vynucovat covidové očkování skrz všemožné ‚tečky‘ byl hloupý renonc, kvůli kterému ale lidé nemají zanevřít na jiná očkování, která po léta fungují,“ doporučuje k budování důvěry.

Psali jsme:

Ta, která porazila Českou televizi: Zastavte

očkování a odškodněte

Karel Janeček pro PL: Vystraš, rozděl a panuj, o

to jde. Hrozí i horší věci než vymřetí

Očkování, covid: „Chybná data, neseď to.“

Matematik sledující porodnost bije na poplach

Tisíce stránek, důkazy se množí. „Jen v Česku

jako by se zastavil čas.“ Kde vážně šetření covidu?

**Přidejte si PL do svých oblíbených zdrojů na Google Zprávy.
Děkujeme.**

Líbil se Vám tento článek?

Nezávislost naší redakce můžete podpořit peněžitým darem v jakékoliv výši bankovním převodem na účet:

131-981500247/0100

QR kód obsahuje údaje k platbě, výši částky si určete sami.

Jste politik? Zveřejněte bez redakčních úprav vše, co chcete. Zaregistrujte se [ZDE](#).

Jste čtenář a chcete komunikovat se svými zastupiteli? Zaregistrujte se [ZDE](#).

reklama

Článek obsahuje štítky

[Dostál](#) , [očkování](#) , [nedůvěra](#) , [Koudelka](#) , [Foltýn](#) , [koronavirus](#) , [fakta a dezinformace](#) , [SYRI](#)

koronavirus

Více aktuálních informací týkajících se COVID-19 naleznete **na oficiálních stránkách MZ ČR**. Přehled hlavních dezinformací o COVID-19 naleznete **na oficiálních stránkách MV ČR**. Pro aktuální informace o COVID-19 můžete také volat na **Informační linku ke koronaviru** 1221. Ta je vhodná zejména pro seniory a osoby se sluchovým postižením.

Zcela jiné informace o COVID-19 poskytuje například **Přehled mýtů o COVID-19** zpracovaný týmem **Iniciativy 21**, nebo přehled **Covid z druhé strany** zpracovaný studentskou iniciativou **Změna Matrixu**, nebo výstupy **Sdružení mikrobiologů, imunologů a statistiků**.

autor: **Jakub Vosáhlo**

FactChecking BETA

Faktická chyba ve zpravodajství? Pomozte nám ji opravit.

Přezkoumat

